

Guru gobind singh ji essay in punjabi | Downlaod PDF

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਲੇਖ (shri guru gobind singh ji essay in punjabi) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ ਆਉ ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (Shri Guru Gobind Singh Ji)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਾਣ-ਘੋਲਣਾ - ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਕਵੀ, ਬਹਾਦਰ ਜਰਨੈਲ, ਸੁਝਾਵਾਨ ਆਗੂ ਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ (ਦੂਜੇ) ਲਿਖਦੇ ਹਨ-

“ਵਾਹ ਯੁਗਟਿਓ ਮਰਦ ਅਗੰਮੜਾ ਵਰਿਆਮ ਆਕੇਲਾ।
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਆਖੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ।”

ਜਨਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ - ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 1666 ਈ. ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪ ਹੋਣਹਾਰ ਬਾਲਕ ਸਨ। ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਕਲੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਹਾਰ ਬਾਲਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰੇਗਾ।

ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਤਰ ਵਿੱਦਿਆ - 1672 ਈ. ਵਿੱਚ ਆਪ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਪਟਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਤਰ-ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਯੰਜਾਬੀ, ਫਾਰਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ - ਆਖ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੁਝ ਕਸਬੀਰੀ ਖੰਡਤ ਆਖ ਦੇ ਖਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਆਏ ਤੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜੁਲਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਯੁਰਖ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਖ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਆਖ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਖਿਤਾ ਜੀ, ਆਖ ਨਾਲੋਂ ਮਹਾਨ ਯੁਰਖ ਕਿਹੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?” ਆਖ ਦੇ ਇਹ ਸਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਖਿਤਾ ਜੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਆਖਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਖਿਤਾ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਖਿੱਛੋਂ ਆਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਣ ਗਏ।

ਜੁਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ - ਖਿਤਾ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਖਿੱਛੋਂ ਆਖ ਨੇ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੁਲਮ ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ-ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਮਤਰ-ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣੀ ਯਾਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਵਿੱਚ ਘੋੜੇ ਆਤੇ ਹਥਿਆਰ ਲਿਆਉਣ ਆਤੇ ਆਖਣੇ ਖੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਭੇਜਣ।

ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ

ਪਹਾੜੀ ਸਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਆਤੇ ਖਾਲਸਾ ਖੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ - ਆਖ ਦੀ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਤਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਾੜੀ ਸਾਜੇ ਕੰਥ ਉੱਠੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਖ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1686 ਈ. ਵਿੱਚ ਭੰਗਾਈ ਦੇ ਯਮਬਾਨ 'ਤੇ ਘਮਸਾਣ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਸਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਾਜ ਹੋਈ। 1699 ਈ. ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਖੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਬਾਕਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ।

ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਾਂ - ਆਖ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਮਮਾਣ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਆਖ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਮਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਮਰੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਛੋਟੇ ਮਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਰਹੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰਖਾਨ ਨੇ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਆਖਣੇ ਖੋਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਦਮਾ ਮਹਿਣ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖ਼ੂਣ ਤਿਆਗ ਗਏ। ਆਖ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਰਿਵਾਰ ਖੋਰ੍ਹੇ-ਖੋਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਧਰੰਤੂ ਆਖ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਹਾਰਿਆ। ਆਖ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਲੜਾਈ ਖਿਦਰਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲੜੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਆਖ ਦੇ 40 ਸਿੰਘ ਮਰੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਆਖ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 40 ਮੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਖਿਦਰਾਣੇ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁਕਤਸਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਖੰਜਾਬ ਦਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਆਖ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਧਰੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ 'ਜਫਰਨਾਮਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਅੰਤ ਆਖ ਨਾਂਦੇੜ, ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਖ ਦਰਿਆ-ਕਿਨਾਰੇ ਯੂਭੂ-ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਮਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਠਾਣ ਨੇ ਆਖ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ ਆਖ 1708 ਈ. ਵਿੱਚ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਖੰਜ ਤਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਤਖਤ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਾਨ ਹਨ।